

**IZJEMNO
BOGASTVO V
OBLIKO-
SLOVJU IN
LEKSIKI
str. 2**

**NAJVEKŠI
SVETEK
PORABSKI
SLOVENCOV
str. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 18. junija 1998 ☀ Leto VIII, št. 12

Znanstveno kulturno srečanje v Murski Soboti

ŽIVETI Z MEJO

5. in 6. junija so se v Murski Soboti srečali strokovnjaki in predstavniki manjšin, ki živijo v širšem prostoru ob tromeji. V tem prekmurskem mestu je potekalo prvo znanstveno kulturno srečanje pod naslovom *Živeti z mejo*. Pobudniki in organizatorji srečanja so bili Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani, Odbor Slovenske akademije znanosti in umetnosti za preučevanje narodnih manjšin, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter Inštitut za migracije in narodnosti v Zagrabu.

V prvem delu srečanja so dobile besedo same manjšine, ki so predstavile kulturne dosežke posameznih manjšin. Sodelovali so prekmurški Madžari s tremi prispevki (dr. József Varga: Pomen maternega jezika v življenju manjšin, dr. Lajos Bence: Literarna dejavnost manjšine in materni jezik, László Göncz: Prizadevanja v prid ohranjanja maternega jezika in težave v zvezi s tem.). Predsednik Zveze Romov Jožek Horvat je govoril o težavah, ki nastajajo pri uporabi romskega jezika zaradi razvejanosti romskih narečij oz. pomanjkanja enotnega knjižnega standarda. Branko Lenart, predstavnik štajerskih Slovencev je predstavil kulturne aktivnosti Slovencev v radgonskem trikotniku od l. 1988, o identiteti gradiščanskih Hrva-

*Dr. Katarina Munda-Hirnök, dr. Albina Nečak-Lük, dr. Jožef Bokor
Foto: F. Mukič*

tov v Avstriji je razmišljal dr. Robert Hajszan, založniško dejavnost porabskih Slovencev je predstavila Marijana Sukič.

V svojih referatih so se predavatelji več ali manj osredotočili na dejavnosti, ki posredno ali neposredno vplivajo na ohranjanje materinščine in na jezikovni položaj določene manjšine (kulturna, založniška dejavnost, vloga medijev itd.). Zelo zanimivo je bilo prisluhniti različnim pristopom in pogledom. Medtem ko gradiščanski Hrvati (Peter Tiran, urednik Hrvatskih novin) zavračajo dvojezičnost v založniški dejavnosti, češ da se bo bralec poslužil jezika, ki ga bolje razume, govori (na žalost je to v

večini primerov jezik večine), si porabski Slovenci prizadevamo za dvojezične izdaje (narečne in knjižno slovenske, madžarske in slovenske), zaradi približevanja knjižne norme našim bralcem.

Iz prispevkov je bilo razvidno tudi to, da kljub sorazmerno malemu območju, so razlike med manjšinami, ki živimo v tem prostoru, precejšnje, bodisi če gledamo pravno zaščito in zakonsko ureditev položaja manjšin, bodisi če gledamo institucije ali položaj jezika teh manjšin. Najboljšo "oceno" bi v vseh pogledih lahko dobili prekmurški Madžari, medtem ko je jezikovni položaj gradiščanskih Hrvatov precej

zanimiv, saj so na narečni bazi razvili lastni "manjšinski" knjižni jezik. Ob tem se pa seveda postavlja veliko vprašanj. Ali tak "manjšinski" knjižni jezik lahko zadosti vsem funkcijam jezika? Ali lahko obstaja dvojna knjižna norma pri določenem jeziku? Če pa je ta "manjšinski" knjižni jezik (pokrajinski pogovorni jezik) le vmesna stopnja h knjižni normi, je vsekakor pozitivno. Porabski Slovenci naj bi se nahajali nekje na sredini, tako glede jezikovne identitete kot glede uveljavljanja naših pravic v praksi. Štajerskim Slovincem ožje okolje ni najbolj naklonjeno, zato si pomagajo z interkulturalnim pristopom ter z akci-

jami "Uči se jezik svojega soseda".

Drugi del srečanja (okrogla miza) je bil namenjen vprašanju, ali je opuščanje maternega jezika mogoče zaobrtni in kako. Uvodni referat k okrogli mizi je imela dr. Albina Nečak-Lük. Na okrogli mizi so sodelovali dr. Zinka Zorko (Njeno razmišljanje lahko preberete na 2. strani), dr. Mirko Križman, mag. Elizabeta Bernjak, Francek Mukič, Valerija Perger, dr. József Bokor, dr. Katarina Munda-Hirnök, mag. Vera Klopčič in mag. Mirjana Domini.

Skoraj vsi referenti so ugotavljali, da se je opuščanje materinščine začelo pri vseh manjšinah ob tromeji. Proces zaustaviti in zaobrtni - zaradi majhnega števila teh manjšin - se skorajda ne da, lahko ga le upočasnimo (dr. Bokor). Na kakšen način? Jezik se mora uporabljati v čimveč funkcijah, zato je treba vplivati na dejavnike, ki lahko k temu pripomorejo (družina, cerkev, šola, masovni mediji...)

Po sklepnih besedah akademika Antona Vrtauš, so se udeleženci dogovorili, da je s takimi posveti treba nadaljevati, gostiteljice naj bi bile same manjšine. Naslednje srečanje naj bi bilo v Monoštru v Porabju.

M. Sukič

Izjemno bogastvo v oblikoslovju in leksiki

„Upam, da vas ne bom preveč razočarala, ker prihajam z drugega raziskovalnega področja, nisem sociolingvistka, pač pa dialektologinja. Ko sem raziskovala narečja za mejo, nikoli nisem imela v mislih raziskovanja manjšine, pač pa vedno raziskovanje jezikovne podobe določenega kraja...

V Porabje hodim od leta 1977, z učitelji slovenščine iz Porabja se bom letos srečala šestindvajsetič. To pomeni, da zelo dobro poznam osnovno šolo in slovenske učitelje. V Porabju sem spoznala - v tistih časih, ko smo imeli državno pogodbo in smo že smeli hoditi ob meji s posebnim spremstvom, tudi gospod Hirnök je hodil z mano po terenu -, da gre za izjemno dragoceno narečje. To je seveda goričko narečje s toliko jezikovnimi arhaizmi, da vedno pravim svojim študentom, če ne bi našli teh oblik v Porabju, bi nam v razvoju slovenskega jezika manjkale določene stopnje. To je dokaz, da je podobno narečje tudi v Halozah, in ne more nekdo govoriti o neki venetski (vendski) teoriji, češ da v Porabju govorijo neko posebno narečje. Srednje Haloze imajo docela enak samoglasniški sestav, enake naglasne razmere kot so na Goričkem in v Porabju. Prekmurje je jezikovno precej homogeno, to je velik slovenski prostor, ki pa je na obrobju razvojno zaostajal.

Zakaj sem si izbrala naslov „Ali naj pouk slovenščine v porabskih osnovnih šolah temelji tudi na narečni podstavi?“ Zato, ker je v slovenskem prostoru odklonilen odnos od tega, da bi upoštevali narečje pri otrocih, ki prihajajo v osnovno šolo. Zlasti v Ljubljani so mnenja, da je slovenski knjižni jezik učno načelo, in je treba takoj, ko pridejo otroci v organizirano obliko izobraževanja, začeti v tej socialni zvrsti, to se pravi v knjižnem jeziku.

Drugo vprašanje pa je - to tudi sama poznam, ker sem bila v teh osnovnih šolah zelo velikokrat na hospitacijah -, da vsi otroci ne prinesejo znanja narečja v razred, da so torej slovensko in neslovensko govoreči... Zaradi časovne stiske bi rada povedala iz narečja eno samo stvar,

namreč kako je nastala oblika „vuk, pun, gut“ itd. Na eni strani poskušajo to razlagati s kajkavskim jezikovnim razvojem, vendar to sploh ni kajkavski razvoj. Pač pa so v Porabju še danes žive oblike kot „gounčati, žount, skounza, tounčti, doubati“, se pravi, čez „volk“ kot je v knjižnem jeziku (izgovorjava: vouk), čez to obliko je šel razvoj, tako da se je drugi del razvil v „u“. Sicer je v vsem panonskem prostoru „vuk“ pa „dug“, v Števanovcih pa imajo te posamezne oblike še z „ou“. To pomeni, da je razvoj isti kot v vsem slovenskem prostoru. To je le drobnejša, vendar zelo pomembna za potrjevanje slovenske samobitnosti v Porabju.

Ko smo se pred leti odločili, da bomo madžarščino in slovenščino primerjali v razvoju iz različnih zornih kotov, sem prosila učitelje v Porabju, če bi učenci napisali nekaj spisov, sporočil, opisov, orisov, označitev itd. To pa z namenom, da bi jaz imela te spise za analizo, kako se prepletata madžarščina in slovenščina. Otroci so zares napisali vzorne spise, vsa čast učiteljem. Dobila sem 83 sporočil. Jezikovno me je presenetilo, da je bilo zelo malo prepletanj z madžarščino. Iz madžarščine se lahko vrivajo predložne zveze, izpušča se „se“, npr. „rodil sem“ namesto „rodil sem se“. Ko sem pa na glasoslovni in oblikoslovni ravni pregledovala te tekste, sem pa ugotovila, da ti otroci, četudi ne govorijo več slovensko, vendar pa nosijo narečje v ušesih. Ko je bil v stiski za knjižno besedo, jo je vnesel v spis v narečni obliki. To se pravi, četudi oni jezika več ne govorijo, ni rečeno, da ga ne slišijo v svojem okolju.

Ker uporablja podobne besede tudi časopis Porabje, ki ga prebiram z velikim veseljem, moram reči, da je narečje v zavesti teh otrok močnejše kot se mi zavedamo. Zato menim, da je potrebno na tem graditi.

Tudi odnos do slovenščine po l. 1991 je v Porabju drugačen. Ko sem prej hodila po Porabju, so se ljudje bali sprejemati te v hišo. Razen seveda učiteljev, ki so mi bili vedno naklonjeni. Ko pa smo v zadnjem času s študenti

dvakrat imeli dialektološki raziskovalni tabor, smo opazili nekaj zanimivega. Kot so nas včasih skrivali, tako so zdaj pri hišah postavili svoje bele plastične mize in stole na dvorišče, da bi videla vsa vas, mi imamo pa obisk iz Slovenije! Delali smo tudi videokasete, zdaj imamo že dve tovrstni zelo dobri kaseti, ki ju bomo uporabljali zlasti za šolske namene. Še vedno namreč trdim, da ima porabščina izjemno bogastvo v oblikoslovju in leksiki, v t.i. panonizmih. Je pa res na glasoslovni ravni, da je brez njihovih dveh dvoglasnikov „ei“ pa „ou“ ter brez samoglasnika „ü“ nemogoče zapisovati jezik, ker je „ü“ pomenskorazločevalen, ker brez le-teh postane beseda nerazumljiva.

Primerjala sem tudi časopis Novi Matajur v Benečiji v Italiji in časopis Porabje. Novi Matajur je skoraj napolnjen v italijanščini. Nekateri ljudje so me spraševali, ali je to negativno ali ne. Odgovorila sem, da se jaz ne smem vtikati v uredniško politiko. Zdi se mi vsekakor dobro, da v tistih družinah, kjer sta oba jezika doma, lahko bere tudi partner v italijanščini, hkrati pa prebere tudi slovenske tekste. Novi Matajur ima tudi veliko narečnih tekstov, Porabje pa jih ima več kot polovico. Druga polovica v Porabju je v knjižni slovenščini, načelno nima besedil v madžarščini.

Kako naj otroci berejo Porabje, če pa ne vedo nič o tem jeziku, o svojem narečju? Nikakor s silo. Konec junija pridejo porabski učitelji na Bled na seminar, na katerem bomo poskusili analizirati neko zanimivejše narečno besedilo iz Porabja, da učitelji začutijo bogastvo tega jezika. Porabcem namreč manjka samozavesti, to je veselja, da govoriš jezik, ki ga govori tudi sosed čez mejo. Poglejte, kakor hitro sta prišla danes zraven dva ali trije Prekmurci, so takoj govorili po prekmursko. Ponosna sem, da so ti ljudje iz te naše pokrajine tako ponosni na svoj jezik... Zato bi tudi porabske otroke bilo treba na neki način - ali na urah, ali po pouku na kakem krožku - naučiti brati ta narečna besedila, zlasti dva diftonga „ei“, „ou“ in vokal „ü“. Sicer

pa menim, da se raven časopisa Porabja že kar dviga, in če odštejemo zgornjih treh glasoslovnih posebnosti, so kar berljiva tudi narečna besedila.

Kako zaobrtni opuščanje maternega jezika Slovencev v Porabju?

Mislím, da je proces rahlo že zaobrtnjen. So že bolj ponosni, da so naši sosedje... Vem tudi to, da so starši v okolici Lučan zdaj žalostni, da svojih otrok niso učili slovensko, ker bi npr. laže dobili na meji službo... Zaključim naj tako, jaz nisem bila nikoli pesimistična za Porabje, četudi sem imela ljubljanske kolege, ki so mi zelo zbijali voljo... Kot rečeno, že 26 let hodim skupaj s porabskimi učitelji, in treba je reči, da situacija ni slabša, samo otrok je, žal, vedno manj. Dra-

gocen pa je vsakdo, ki ostaja, ki se uči slovenščine...

Samo mimogrede naj navedem še primer s Koroškega, kjer je 500 otrok prijavljenih za dvojezični pouk. Od tega jih 29 odstotkov govori slovensko, dvajset procentov pa razume slovensko. Zanimalo me je, zakaj se jih je ostalih 50 odstotkov prijavilo? Koroški Slovenec, ki sem mu zastavila to vprašanje, je odgovoril: iz slabe vesti. Jaz pa sem dodala: ali pa iz gospodarskih interesov, ker po moje samo slaba vest ni dovolj močno gonilo, ker gre pač za negativno čustvo... To se pravi, čisto tako črno ni, kot si včasih risemo žalostno sliko."

(Predavanje prof. dr. Zinke Zorko je po magnetogramu zapisal Francek Mukič)

Zaključen spopolnjevalni tečaj slovenskega jezika

Od sredine februarja do konca maja je v Monoštru potekal spopolnjevalni tečaj slovenskega jezika, ki se ga je udeleževalo 13 slušateljev, pretežno vzgojiteljice in učiteljice razredne stopnje v porabskih narodnostnih šolah. Temeljni cilj tečaja je bil spopolnjevanje in razvijanje zmožnosti ustnega in pisnega komuniciranja v slovenskem jeziku, predvsem pri delu z otroki v vrtni in na razredni stopnji osnovnošolskega izobraževanja. Tečaj je temeljil na različnih komunikacijskih vzorcih; skozi komunikacijo pa smo usvajali ter utrjevali slovnične strukture, pridobljeno znanje pa sproti preverjali. Ob zaključku je bil izpit na težjem in lažjem nivoju, saj smo vsebine že med potekom tečaja diferencirali.

Za obiskovanje tečaja in pozitivno opravljen izpit bodo udeleženci dobili potrdila Pedagoškega inštituta iz Sombotela, v okviru katerega je potekal tečaj. Po novem Nacionalnem šolskem kurikulumu morajo namreč učitelji, ki poučujejo jezik narodnosti, v določenem času pridobiti 120 ur izobraževanja v svoji stroki. Tudi vzgojiteljicam so predpisane zahteve po izobraževanju in spopolnjevanju znanja jezika narodnosti. Ker pa PI doslej ni nudil izobraževanja na tem področju, je vse odvisno od nas iz matične države, ki se trudimo strokovno pomagati narodnostnim učiteljem.

Izpit je bil sestavljen iz pisnega in ustnega dela: prevod dveh krajših tekstov - iz MJ v SJ ter iz SJ v MJ, pisanje krajšega sestavka (življenjepisa in pismo) ter reševanje slovničnega testa; ustni del pa je vseboval branje, bralno razumevanje in obnovo krajšega teksta. Vsi tečajniki so izpit uspešno opravili, nekateri izjemno dobro. Prav tako so menili, da so taki tečaji zelo pomembni, saj je v vsakdanjem življenju priložnosti za slovensko komunikacijo malo, posebej pretežno v madžarskih delovnih okoljih.

Gradivo za tečaj, ki sem ga pripravila avtorica tega zapisa, bodo udeleženci dobili dopolnjeno tudi s svojimi zapisi in drugimi teksti jeseni. Vsekakor jim bo koristilo pri pedagoškem delu.

Udeležencem tečaja kot tudi Zvezi Slovencev se zahvaljujem za zaupanje, čestitam za uspešno opravljene izpite in želim prijetne počitnice!

Valerija Perger

Štenjé

NAJVEKŠI SLOVENSKI HUMORIST

Pauleg največji pesnikov i pisatelov slovenske moderne (Kette, Murn, Župančič, Cankar) so tistoga ipa pisali eške: Fran Milčinski, Fran Saleški Finžgar i Alojz Kraigher.

Fran Milčinski (1867-1932) je biu največji slovenski humorist. Včiu se je v Ljubljani i Beči, živo v Ljubljani kak birovi i fiškališ. Milčinski je napiso devet knjig s pripovejsti, štere so „za smej“ (na priliko: *Igračke, Muhoborci, Siiha roba, Humoreske in groteske*). Sedem knjig je napiso za mladino. Od toga je najbolje erična: *Ptički brez gnezda*.

Milčinski je napiso več pripovejsti o *Skavti* (cserkés) *Petri*. Dojpreštite, kakšno pismo je Peter napiso domau starišom s tabora:

„Dragi oča, preljuba mamica!

... Zrak je tukaj v Bohinju zelo posrečen in nič ne stane ... Toda ima tukajšnji zrak premalo redilne snovi v sebi in vitaminov ... Za redilne snovi in vitamine nam skrbi kuhinja ... O, ljuba mamica, kuhati je jako lahko, jaz že znam. Ampak težko je, potem jesti, kar si sam skuhal. Včeraj sem kupal jaz in jim

ni bilo dovolj; pobrali so mi še zobno pasto, namazali so si jo na kruh in snedli vso. Rekli so, da je bila dobra kakor pes. Kosilo pa so pustili.

Ljuba mama, pošlji mi še zobne paste in dosti! Ali pa namesto zobne paste lahko pošleš tudi jetrno pašteto ... Če ti pa kaže klobasa, pa klobaso kupi, tisto trdo, ki ji pravijo „čikarica“.

Ali pa kupi oboje, čikarico in pašteto! ... Prosim Vaju, pridita kar oba semkaj, mamica in oča, in jetrno pašteto in čikarico prinesita s seboj, bo prej tukaj in bosta prihranila poštnino.

Radostno Vas pričakujem vse štiri, jetrno pašteto, čikarico in Vaju dva Vaš hvaležni sin in skavt: Peter.” (odlomki)

Marija Kozar

Dobro jutro, Boug daj...

... je začno spejvati v Budimpešti pri Slovenskem društvi soboški pevski zbor. S tau nautov je nas pozdravo in začno svoj koncert pevski zbor Društva upokojencev iz Murske Sobote. Iz Sobote smo že mejli goste, slikarje. Decembra poleg božičnoga koncerta so oni mejli raz-

so pa leko pri nas, da Slovenci med Muro in Rabo tak lepou držijo prijateljstvo. Potejm se je začnilo spejvanje. Čuli smo tri prekmurske narodne pesmi v eden vejnec spletene, tak od stare mame: Stara mati dober den, potejm od mlade sestrice, pa od ene lüštne noči.

tavo kejpov. Zdaj pa smo pozvali pevski zbor. Irena Pavlič, predsednica Slovenskoga društva v Budimpešti je pozdravila goste, najprej gospo Ido Močivnik, novo veleposlanico R Slovenije v Budimpešti in njene sodelavce. Pozdravila je gospoda Jožeta Vilda, predsednika Društva upokojencev iz Murske Sobote. „Veseli smo, da ste prišli, da mo čüli lepe slovenske pesmi, pesmi v našom maternom geziki,“ je prajla. Gospod Jože Vild je tó pozdravo in veselo povedo, ka so zadovoljni in srečni, ka

Mešani pevski zbor je vodo dirigent Franček Zver. Dala so spejvali pesmi, ena je bila lepša kak druga. Za prekmurske so prišle koroške pesmi, potejm pa partizanske. Soboški pevski zbor pensionistov je zaistino sploj dober. Že 17 lejt delajo. Ne spejvajo samo domanje pesmi, znajo tihinske tó. Tak so nam spejvali črnso pesem Globoka reka ali pesem V tujini. Na kraji so pa spejvali pesmi Lipa zelenela je in prekmursko narodno Vsi so venci bejli. Čüdivito je bilau. Tak po-

tijoma smo mi tó spejvali z njimi. Bile so takšne pesmi, ka je mi tó vejmo. Zbor je eno vóro spejvo pa je tak brž ta vóra odišla, ka nam je žau bilau. Na konci smo se zavalili gostom pa zbori, ka so prišli, ka so nam pripravili tak leipi večer, leipi slovenski večer. Takšen leipi dar smo dobili za spomin, eden velki vrč, iz slame spletenoga. Tau je takšno, kak so prvini pri nas dožnjeke pleli iz slame-vlati, v Prekmurju pa take vólke vrče tó. Mi smo sploj zadovolni bili, ka so prišli. Prinesli so k nam živo slovensko rejč, živo slovensko pesem. Mi pa tu v Budimpešti tau sploj potrebujemo. Dej tu mi čüjemo slovenski materni jezik, samo te, gda vküp pridemo. Nej na pauti, nej na delovnom mesti, največkrat ešče v držini nej. Porabski Slovenci v Pešti pa bi ešče radi Slovenci ostali. Zatok odimo vküper, zatok pozovemo slovenske skupine k nam, naj nam s tem pomagajo ohraniti slovenski materni jezik. Zau, ka nas je usoda (sors) tak raztrausila, ka smo mogli iz rojstnoga kraja oditi daleč. Predsednik gospod Vild je pravo, da so z veseljem prišli in ešče pridejo, se nas nespozabijo. Potejm smo dale ostali vküper, malo nazdravili, se veselili pa vküper popejvali.

Irena Pavlič

Lejpi svetek v Števanovci

Leko se radüjemo, da so na gnes se prišli tisti cajti tü, gda se po naši vasnicaj vse več brigajo za bola kulturno življenje. Nej je samo tau rekt ednoj vesi kak je bogata, liki vse več ji je, stere iščejo svojo zgodovino, svoje simbole s šterimi povežejo lüstvo z rojstnim krajom. Pa če tau malo bola globko poglednomo, potrebni so tej simboli, potrebno je poznati našo zgodovino, če ščemo razmeti pa poštvati tau, ka je gnes pa ka pride po tejm. S tejm vred pa vse več napraviti za svojo ves, za svojo krajino. Če etak gledamo na naše lejpe vasnice, mislim vse več nas de, šteri radi sami od sebe napravijo kaj sami zasč, zatok ka samo čakati, ka nam nakak nika dá, pa nakak nika napravi, je gnes vse bola zamansko.

6. junijuš 1998 se števanovskoj vesi notpsije v njigvo zgodovino. Te den so gor posvečali simbole vesi, grb pa prapor. V 10-oj vóri je že vse živo bilau poleg cirkvi pa kulturnoga doma. Te so že čakali goste (vendégetek). Ta sprejem je prilika bila za tau tü, da so si gostje, sausadje malo zgučavali, svoje misli vómenili. Gda je pa človek pogledno na edno stanau, gde so grb pa prapor nalekli za posvečanje, ga je nika strausilo. Na grbi je Števan Harding, patron števanovske cirkve, ki na dlani drži svojo cirkev. Najlepše je pa bilau te, gda so zastavo pa grb mlade dekle prinesle v cirkev. Preteklost (mült) pa bodočnost (jövö) sta se srečali. Simbolično so pa te velke vrejdnosti sprvajali v cirkev gasilci, ki so se zbrali iz naši vasic pa iz Slovenije.

V 11-oj vóri se je začnila dvojezična meša, pri šteroj je spejvo mešani pevski zbor Avgust Pavel z G. Senika. Mešo sta držala dolenski (Slovenija) pa števanovski gospod. Njigva sta pri meši posvečala te znamenje za Števanovce.

Po obedu v pau tretjoj vóri se je pa začno drugi tau svetka. Najoprvin sta žüpan Šandor Holec pa notarka Ana Erdélyi stopila pred mikrofon. Žüpan je v našom slovenskom jeziki pozdravo lüdi pa je lepau povedo od zgodovine Števanovec pa od toga, kak so prišli do gnešnjoga dneva, gda je njina ves s tejm znamenji bogatejša gratala. Povedo je od patrona Števana Hardinga tü. On je v Varaša pri cistercijančaj pop bio. Včijo se je v Parizi, velkoga znanja človek je bio pa je tistoga reda prišo tavö v Števanovce. Števanovci prej prvi pisani spomin samo 1350-oga leta majo. Najlepši njigvi spomin je lejpa cirkev, štero so v 1700-aj letaj zidali pa 1785. leta naredli farno. Po tej, pa ešče dosta lejpi rečaj žüpana pa notaroškinje se je začno kulturni program. Kulturne skupine so bile iz Števanovec, z G. Senika iz Varaša pa iz Slovenije (Šalovci, Markovci).

Svetek je v soboto bio, zatok se je pa tak čütilo, ka je nej telko lüdi bilau, kak bi leko čakali. S tejm vred Števanovčanom v lejpom spomini ostane te den. Majo pa vsi priliko videti svoja lejpa znamenja v cirkvi.

Irena Barber

OD SLOVENIJE...

Premier Drnovšek obiskal Novo Zelandijo

Predsednik vlade Janez Drnovšek je obiskal Novo Zelandijo. S tamkajšnjim ministrom za kmetijstvo in mednarodno trgovino Lockwoodom Smithom in ministrom za transport Morrisom Williamsonom se je pogovarjal o krepitvi gospodarskega sodelovanja med državama. Novozeleandske sogovornike je zlasti zanimal gospodarski razvoj Slovenije in izkušnje, ki jih je pridobila v prosoju tranzicije, pa tudi potek vključevanja v Evropsko unijo in slovenski pogled na evropske reforme.

Šesta obletnica letalske brigade

15. letalska brigada Slovenske vojske je ob šesti obletnici delovanja na letališču Brnik predstavila svoje dejavnosti v operaciji SFOR, v kateri sodeluje že več kot pol leta. Od lanskega novembra, ko je bil opravljen prvi polet na območje Bosne in Hercegovine, so opravili več kot 670 poletov in prepeljali 850 potnikov. V brigado se je v šestih letih vključilo 160 pripadnikov, razpolaga z 11 helikopterji in 18 letali, pridobila pa je tudi 5 novih objektov.

Srečanje najboljših dijakov Evrope prič v Sloveniji

Slovenija bo letos prvič gostila srečanje najbolj nadarjenih dijakov Evrope v okviru svetovnega gibanja United World Colleges. Srečanja, ki bo med 25. in 31. julijem v Celju, se bo udeležilo 25 dijakov iz 14 evropskih držav in 11 dijakov iz Slovenije. Namen takšnih srečanj je poleg izmenjave informacij, pogledov in izkušenj tudi spoznavanje zgodovine, kulture, ekonomskih in drugih posebnosti države gostiteljice. Tako si bodo dijaki, ki bodo stanovali na kmečkem turizmu, v okviru svojega bivanja v Sloveniji ogledali tudi nekatera slovenska podjetja.

NémarKejp(?)

(Z)gubec

Krau je mrau.

Štiri lejta je trpelo kraljestvo. Djula krau je tak začno svojo kralesko kariero, ka se je nikam pelo na kampanjo, pa so nutri dūnili v en stoječi kamion. Trnok fejst je vkūper strau sebe. Sledik je na glavu daubo eno posabno železno krono, pa se je s tisto španceru pa vogrskom parlamentu. Človek je nej znau, če tam kakši Marsovec odi (mali je būu zavolē), ali pa kakši špijon s posabnimi antenami. Guč se me je tō tak zadejvo od nesreče, kak če bi kakši staur būu z nikšoga dalečnjoga planeta.

Vsaki nesreči je nikša sreča tō. Gvūšno, ka je na volitvaj dosta plus glase dobiūu zavolo svoje nesreče. Ranč tak, kak zdaj tisti političari, pred šterimi izami so granate metali.

Zdaj so pa te padarge gnauk samo dojpobrali tisto čūdno-čūdno krono z glave prvoga ministra. Tak se je cuj vzōu, ka me je za en cajt špajсно gratalo, ka nema krono na glavi. Začno si go riktati. Naslednje je že sploj velka bila, skor takša, kak tista zavolo karambola. Takša za tri velke tikvi. Že je emo takšo čūtenje, kak bi se ma krona navōke cuj glavi zgrabila.

Vejmo iz zgodovine, ka so se inda svejta krali radi klali za togavolo, naj uni dobiyo krono. Gnesden se v demokratičnaj državaj zato ne kolejo, depa trnok se trūdiyo, ka naj uni zase spravijo tisti zlati klobūk, če rejsan je lūknjasti. Vse zaman, cajti se obračajo. Moderni "krali" bi mogli znati, ka je včasik - pravi cajt - čedno prejkat tisti cikcakasti mejsec nad glavo drugim, če neškejo, ka bi njina stranka (partija) zgibila. Če bi pred enim letom mlajšoga krala cuj pistili, bi mirno leko gvini.

Zdaj pá takšo krono mā, kak je bila tista po nesreči. Trnovo. Žerdjavo. Pa ka je eške vekša baja, glavo tō ejkstra mā od tejlā (nede več predsednik stranke tō nej), zaman je gor na enom lejpom stebri... Tau je zato vrajže delo, če je glava posabi, vkraj vrezana od šinjeka, nej more biti celau fanj...

Toma ranč tau ne pomaga, ka bi si Djūla, kak ženska (če škemo je tau ime žensko tō leko), kakši moker vacalejz tō leko gor na čelo zvezala.

Besedilo in posnetek:
Francek Mukič

Pismo iz Sobote

KOVAČOVA KOBILA

Inda je živo zobar, steri je trno dobro znau zobe popravlati. Zato so lidje radi ojdili sediti ta na tisti njegov stolec in so njemi držali oprejte lampe, če je trbelo, cejl den. Biu je rejsan majster svoje meštrije. Samo edna falinga je bila pri vsem tom. Tej naš zobar je meu tak lagve zobe, kak če bi njemi je steri s frečoj nut nastrejlo. Za vsikšoga človeka in za njine zobe si je čas vzeu, za svoje zobe je nej emo časa. Rejsan, ka si je sam nej mogo vrejdzeti, dapa, nikak si je nej vzeu časa, ka bi k kakšomi svojomi pajdaši staupo pa njemi tam lampe gor oupro.

Biu je inda nekši vōrar tō. Tak je vedo vōre popravlati, ka je v ednom leti nej zaostanola nej za sekundo. Samo če je čūo, kak vōra deje, že je vedo, ka trbej narediti, ka de že pa dobra. Majster od majstrov! Znau je kakšo takšo sklumpano vōro popravlati cejl den pa cejlo nouč, samo ka de go vrejdzet. Ali, tou samo vōre od drugih. Tisto svojo vōro, stero je nouso na rokej, pa je mogo vsikši čas vlačiti nazaj, ka njemi je na edno vōro ojdla deset minutov naprej.

Biu je kovač, steri je cejlj vesi konje pa krave podkavo. Njegyva kobila pa je bila lejta pa lejta bausa, gda se njoj je podkev doj zūla. Zato takšim majstrom, steri nemajo časa zasē, drugim pa vse naredijo, pravimo, ka majo bouse kobile in rejsan je tak, ka je kovačova kobila bousa.

Zakoj vam zdaj tou tak doj tumačim? Zato, ka sam gnes vgojno ranč nika takšoga doživō. Bilou pa je tak. Že rano zazrankoma me je pouzovo moj šef pa mi naložo veliko delo, takšo za cejl den. Bole sam njemi škeu dopovedati, ka ne moren biti cejl den zdoumi, bole mi je gučo, ka tou delo moram narediti, pa naj je kakoli. Ka sam mogo, kak praviti, te pa vrejdzeti. Žena tō nede doma, ka je že cejl den nega, mlajše pa neške morda paziti, gda pridejo iz vrteca. Nika, sam si pravo in začo lipou prositi mojo taščo Regino, trno čedno žensko, aj mi mlajše prejz vzeme, ka mo ge cejl den delo. Vej pa čas ma, sam si brodo, vej je pa v penziji. Dapa, neje bilou tak, kak sam si brodo. Prajla mi je, ka mōgouče bi mejla pou vōre časa za njiva, cejlo popoudnek pa večer, tou pa nikak nej. Nega časa in ga nega, mi je gučala ške tak napou zaspana. Bole sam jo proso, aj si vzeme tej čas, bole mi je nazaj gučala, ka nikak nemre, ka ma telko dela, ka ranč vō ne vidi. Najprle mora s sousidico spiti kavo, te de šla v bouto, tam de edno dveji vōri, po tistom trbej neka skūjati in pogesti ka te že pa pride sousidica, ka si kaj vōovadita o tom pa o ovom, gda minejo tej tri vōre, si trbej vacalejzece pripraviti, ka do skuze tekle za Esmeraldo na televiziji, te gda se Esmeralda skonča, te se pa dobiyo vse sousidice, ka si doj povejo, ka so glejdale, po tistom pa de že takša vōra, ka de trbelo že pomali v postelo, tak ka nikak nema časa za moje mlajše. Na, ste zdaj vidli, moja taščā Regina, trno čedna ženska, je v penziji in nema nikšoga časa. Sploj nema časa, ka bi mejla čas. Tou je čistak isto, kak kovačova kobila, stera je bousa.

Aja, ka se je te dale godilo? Nika. Mlajše sam vzeu k sebi v slūžbo in zdaj eti z menov čakata, gda de se začalo tisto veliko delo, stero mi je obečo moj šef. Čakam čistak brezi dela, mojiva maliva pa si brodita, kakšo lejpo slūžbo mam, ka nika nej trbej delati, šef pa mi vsikši čas pravi, naj ške malo počakam. Zdaj rejsan ne vem, ka aj naredim, naj rejsan čakam pa se špilam z mojima malima ali pa dem domou. Rejsan ne vem, dapa za dva tedna vam vōovadam, kak se je tou vse vkūper skončalo. Neka pa je gvūšno, ge sam tō eden takši kovač, v slūžbi sam, pa neman dela.

Miki

Meni je tuj lepau

... DO
MADŽARSKE

Tótfalu - Tóthfalu

Od 12. do 14. junija so imeli v Slovenski vesi v Porabju obisk iz Totovega sela v Vojvodini. Dva kraja sta se povezala na osnovi podobnega poimenovanja (Rábatótfalu-Tóthfalu - Slovenska ves-Totovo selo). V vojvodinski vasi živijo večinoma Madžari, v Slovenski vesi pa Slovenci.

Lani je večja delegacija obiskala Totovo selo (kulturne skupine, športniki člani samouprave, župnik), tokrat so pa vrnilo obisk Vojvodinčani, ki so bivali pri družinah v Slovenski vesi. Največ skupnih programov se je odvijalo v soboto (tekme v malem nogometu, namizni tenis dopoldne na nogometnem igrišču). V soboto zvečer ob 7. uri pa so pripravili skupni kulturni program. V nedeljo je bila skupna maša dveh župnikov, monostrskega in "gostujočega" iz Vojvodine v kapeli v Slovenski vesi.

Tudi D. Senik ima svoj grb

21. junija bodo na Dolnjem Seniku blagoslovili grb in prapor vasi. Program se bo začel ob 10.45 s povorko gasilskih društev, ob 11. uri bo maša na prostem. Ob blagoslovitvi simbolov vasi bo imel priložnostni nagovor dr. Gyula Pusztai, predsednik županijske skupščine. Ob 12.30 bodo podpisali listino o partnerstvu med D. Senikom in Sv. Martinom. V kulturnem programu bodo nastopili malčki domačega vrta, folklorna skupina iz Sakalovec in nemške pevke z D. Senika.

Otvoritev sedeža

28. junija bodo na G. Seniku tudi uradno predali in otvorili sedež Državne slovenske samouprave. Blagoslovitev in otvoritev prostorov bo po maši ob 11. uri. Za ta dan je vaška samouprava organizirala t.i. Vaški dan s športnim in kulturnim programom.

I. Barber

mamice pa gučijo z njimi slovenski. Pa tej drugi so tuj sploj dobri. S tejm razredom se mi je v življenji najoprvin zgodilo tau, ka gda je včim vogrski, pa povejmo, prosim je naj mi povejo kakše primere, pelde, te mi tau po slovenskom povejo. Večkrat se je

sam začnila tuj včiti - sam v vesi vodja Rdečoga križa. 8 lejt sam bila člen občinskoga sveta pa že drugi osem lejt sam člen samouprave pa ranč tak slovenske manjšinske samouprave pa državne tuj. V samoupravi tuj mam funkcije. V vesi športnike pove-

gajo. S tejm vred je pa tau tuj istina, da so probleme, težave v vsakdanešnom življenji vse vekše, da se preobračamo tak v mišljenji kak v dejanji. Vse več je kritike tuj. Človek kritiko gorvzeme, če je pravična. Lagvo pa spadne, če krivično nas kritizerajo. Depa uspehi so tuj, etak pa človeka tau naprej žene."

Večkrat je guč od toga, ka je G. Senik dosta tihincov not vzeo. Ka ti misliš od toga, dobro je tau vesi ali je na kvar? Dobro pa znam, da je tau takša "vönejpo-vedana" problema. Zakoj?

"Od toga je žmetno gučati. Po ednom kraji so dosti sploj dobro napravljali s tejm, da so stare tazaniane iže poküpivali pa so je obnovili, etak so zdaj nej na špot vesi. Pa dosti ji je, ki so lepau tuj med nami. Nistarni so dostavse kaj napravljali tuj za ves. Gestejo pa, ki samo kritizerajo, prosijo, depa eden filer so ešče vesi nej dali. Najvekša navola je tau, da smo s tejm tau tuj napravljali, da smo več nej enotni, nej samo Slovenci v vesi. Tau je pa za naš jezik, za našo kulturo nej najbavkše, tuj pa tam sploj nevarno. Od edne starejše ženske sam čüla povedati: "Naša ves je že davnik nej tau, ka je bila". Če mo mogli v vesi po tejm takše pogoje napraviti, da ljudje ostanejo tuj, leko se zgodi, da se stavi tau, da bi več tujcov prišlo es. Tau je nam tuj edna največša naloga pa problema. Od ljudi, od naši ljudi tuj dosta stoji."

Ka ti držiš od svoje vesi? Kak tadala?

"Ge sam nigdar nej napa-meti mejla, da bi gdasvejta tuj njala tau ves. Meni je tuj lepau, rada mam naše ljudi, znam, da so v zgodovini dosta trpeli samo za tau, da bi nikaj živeli. Kakoli stoj povej, zavedni so tuj. Dobro je tuj doma na G. Seniki biti med svojimi, med našimi. Samo tau želejm vsakšomi, da naj pridejo čajti, ka se ljudje rejšijo žmetnoče, težave, da bi leko lepše živeli. Za tau škem delati po tejm tuj."

Eva Lazar s svojimi "mlajši"

že tau zgodilo. Če gledamo na tau, da deca gnesden ne guči slovenski, te je tau nika posebno lejpo."

Sploj dosta gučimo, eden drugoga kritizeramo poleg toga, da naša mladina, deca več ne zna po našom jeziki. Ka ti misliš, tau rej-san znamenuje, da po nistarni lejtaj več nišče nede slovenski gučo?

"Nevarnost (veszély) je med nami, pa je vse zaman eden na drugoga tiskati, sto je kriv. (V)zroki so navzauči pa te ne moremo samo tak zbrisati. Sploj malo nas je, asimilacija je pa vsakši den krepša. S tejm vred pa ge tak mislim, ka so že "pokopali" nas, de smo se pa nej dali. Nišče naj ne misli, da deca nika ne zna. Gda jim je potrebno, znajo, pa do znali tuj. Leko ka sam ge sploj optimistka, depa po mojom je nej vse zgübleno. Zatok tuj nej, ka se deca v šolaj tuj vč pa v vesi, doma tuj čüje slovensko besedo. Globše pa zdaj neščem razpravljati o tom, dapa nejso sami prausni ljudje krivi tomi."

Ge tebe tak poznam, ka si v vesi nej samo školnikojca, liki nosiš nistarne funkcije tuj. Kak doživješ kritike pa uspehe?

"Od 1977. leta mau - kak

zujem s samoupravom, pomagam športne programe, športno društvo.

Gornji Senik je dugo lejt naprej odo pa odi pri krvodajalskij akcijaj. Naša organizacija ma že dugo lejt v vesi krepko jedro, tau so tisti, ki krv davajo. Trüdimo se za tau, ka njim vsakmau, da dajo krv, nikak - če rejšan skromno - depa zavalimo tau. Prva lejta smo zvün toga organizirali razne tečaje pa druge prireditve."

Povedla si, da že dugo lejt v vesi delas kak člen vodstva. Kak so prtekla te lejta? Ste kaj naprej prišli? Kak tau ljudje cenijo?

"Za ves, za ljudi delati je lejpo, depa sploj žmetno delo. Ge sam tak, da sploj rada kaj napravim, komi kaj pomorem, če morem. Dosta vse se je napravilo v vesi, pa bi več bilau potrebno. Po mojom pejnzej je v vesi nigdar nej zadosta. Tak mislim, da moremo malo nazaj pogledniti na tiste cajze, gda so ljudje več napravljali brezplačno za ves. Gnes smo tau nikak tak njali. Vörjem, da našo lüstvo rado napravi kaj za ves. Dostakrat so že tau pokazali. Vsakšo leto mam edno, dve ali tri velke prireditve. Če ljudam povejmo, če je zovemo, pridejo, poma-

Gnesden je ešče itak večkrat čüti, ka se ljudje radi spominjajo na tiste stare cajte, gda je v ednoj šauli, v ednoj maloj vesi eden školnik bio. On je včijo cejlo deco v ednom klasi pa je zvün toga opravlo v vesi vse takšo, ka je za kulturo potrebno bilau. Pa te etakšoga reda naši starci tau tuj vcuaj dejejo, ka so zatok oni tuj nej nauri ostali, če so rejšan samo v takšo šaulo ojdlji. Pa gnesden čüjemo tau tuj, ka prej gnešnji školnicke samo v šauli delajo. Neščejo zvün tistoga nika nej napraviti za ves.

Gda sam si z *Evo Lazar* na G. Seniki pripovedjala, vsakši minut se mi je tak vidlo, ka je zatok tau nej cejlak tak. Dobro bi pa bilau nam, ki smo nej školnicke, tau tuj priznati, ka so cajti več nikak nej takši kak inda svejta. Kak šegau mam povedati, modernizacija je nas tuj zaojdlja, gnes več nišče ne žive tak, kak so tistega reda živeli stari. Pa tau je vsakši den vsebola istina. Če je pa tau tak, te je tistim, steri nosijo pa širijo znanje, tuj nej tak leko.

Eva, zakoj si ti postanila leranca? Gde se je tau začnilo?

"Gda sam v osnovno šaulo ojdlja, sam se že odločila, ka ge drugo nemo, samo školnikojca. Sploj se mi je tau vidlo pa sam vse napravljala za tau, da so se mi želje spunile. Tau mi je pa ešče lepše, da tuj doma v rojstnoj vesi leko včim od začetka mau, od 1977. leta."

Tak znam, da si ti diplomirala kak učiteljica za razredni pouk. Skauz si made včila kak zdaj?

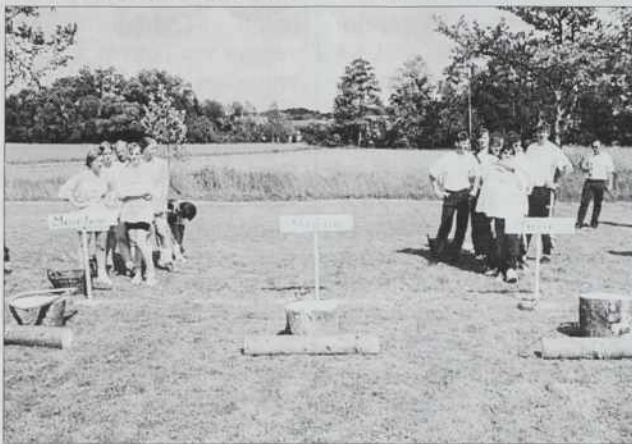
"Nej. Včila sam, leko povejm, v vsakšom razred, vö sam sprobala vse. Zdaj mam 3. razred, šteromi sam sploj rada. V razredih včim slovenščino tuj. Zvün toga dvojezično včim predmet spoznavanje narave tuj."

Kak pa tejm malim dě pri slovenskom jeziki?

"Že sam prajla, da sam tomi razredi sploj rada. Gestejo med njimi takši, gde so doma ešče stare

Največši svetek porabski Slovincov

Slovenska zveza je 30. pa 31. maja držala 7. **Porabske dneve**. Ta prireditve je največši svetek porabski Slovincov. Ménja te prireditve znananuje, ka je glaven cilj tej dnevoj vse več porabski vasnic pa lidij pridobiti za sodelovanje. Zatau smo meli

Steri so prišli na kmečke igre, njim nej bilau žau

športni program na Gorenjom pa Dolenjom Seniki, dvojezično mešo v Sakalovci, kulturni program pa v Slovenskoj vesi.

Mlajši so športni program meli na Gorenjom Seniki, steroga je organizirala senička šaula. Največšo delo je emo školnik Žolt Moldovan, steri je cejli program vküperpostavo pa vodo. S svojimi kolegicami se je pobrigo za tau, naj se dobro počütijo pri njij mlajši z OŠ Kuzme, Šalovec, Števanovec, Monoštra pa domanji tü. Na športnom igrišči so meli tekmo vanje, da bi mlajši pokazali, sto je najbola flajsen. Mlajši so koražno sodelovali. Tau je bilau važno. Dapa zatok tau tü moram omejniti, ka so v tejm najbaukši bili domanji mlajši. Po tejm so se zbrali podje, steri radi špilajo nogomet. Obadvej porabske šaule so vküper stanile s svojo prijatelško šaulo iz Slovenije. Etak se je G. Senik s Kuzmov špilo prauti ekipi Števanovci-Šalovci. Tej mlajši se gnako fejs vejo brsati, rezultat je bijo 2:2. Dekličine so pa špilale rokomet. Na seničkoj šauli že več lejt uspešno dela rokometna ekipa, stero vodi Žolt Moldovan. Špilale so seničke pa varaške deklíčine. Obadvej ekipe sta dobro špilale, dapa varaška je malo dun baukša bila. Vseeno, mi smo na seničko rokometno ekipo fejs ponosni, zatok, ka je tau ena "mala"

šaula prauto Varaša, za izbiro ma malo mlajšov. Te seničke deklíčine do šle 26. pa 27. junija na 22. športno srečanje v Novo mesto. Ta ekipa de špilala v imeni Porabja. Želejmo njim uspešno tekmo.

Če se nazaj obrnem k športnim programom, tak brodim,

(Števanovci), Karel Holec (Andovci) in Margita Trajber (Verica). Škoda, ka se je naša želja nej spunila pa so mladi nej meli čas zatau na Gorenjom Seniki pa v Števanovci. Z Goričkoga smo pozvali Martinje pa Čepince. Kmečke igre je vodo Laci Nemeš, člen našoga predsedstva. Na taum tekmo vanji smo leko vidli, kak se razme mladina na paversko delo, kak flajсно vej bejžati, piti pa

Žolt Moldovan s svojimi rokometiščami

ka so bili bogati pa uspešni. Do večera so se redno leko vözmantrali tak mlajši kak senički školnik pa lence. Etak njim je gvüšno dobro spadnila tista žmana večerja, stero je Alojz Hanžek dau pripraviti s svojimi küjarcami.

Jaj, kak je segnjeno mlejko dobro

Te čas ka se je telko vse godilo na Gorenjom Seniki, smo z mladinov ranč tak flajсно delali na Dolenjom Seniki. Program se je začno s kmečkimi igrami. V te igre smo želeli vključiti mladino iz vsakše porabske vesi. Tau je že vsakša ves vejdlja marcišu. Pri organizaciji veški ekip so nam na pomauč bili Vera Gašpar (Gorenji Senik), Žolt Monek (Dolenji Senik), Irma Filip (Sakalovci), Ildiko Pustai (Slovenska ves), Laci Kovač

(labdi). Tau vej, ka so žene bola nevarne. Ne šté se, če komi nogau tabrsnejo, važno je, aj vsevečkrat notabrsnejo futbol v drüge vrate. Škoda, ka so se samo 20 minutov špilale, mi vsi bi je radi tadale gledali.

Aj, skur sam pozabila na našoga küjara, Djaužina Kalamara iz Čepince pa na njagve pomočnike, Mirka, Magdo pa Mariko. Oni so vanej v kotlaj bograč küjali za večerjo. Ne vej, če so se oni sami malo tü nej sküjali v tistoj ijci. Če stoj nüca kakšnoga dobrega küjara, te aj samo Djaužina gorzišče. Škoda, ka sam nej mejla čas nastrgavati, ka je delo pa dau vcuj poskrivoma. Dosta pomauči smo dobili od Gabora Lazara, Štefana Sukiča, steriva sta nam vse potrebne stvari na pausado dala pa vküper zvozila s pomočjav mladij pojbov. Pa naj ne pozabim Lacina Bajzeka, steri je bola flajсно vönoso večerjo, kak šterakoli ženska. V nedelo je v sakalovskoj cerkvi gospaud Štefan Tóth dvojezično mešo slüžo, senički pevski zbor Avgust

Kareli Krajcari, zborovodkinja pevsoga zbora Avgust Pavel Marija Trifus pa leko prejkvzeme priznanje na 60. obletnici zbora.

Zvön folkloristov je gorastaupo ansambel Državnoga

Mladi iz Sakalauvec so zatok vöždržali

zbora RS, steri nam je čudovito zaigro. Vala Baugi, ka je vrejmen vöždržalo, etak je bal tü vanej leko bijo. Špilo je ansambel Avantura. Plac je bijo puni. Radi smo, ka so s cejle pokrajine prišli na bal. V Slovenski vesi je slovenska

Flajсна küjara Djauži pa Mirko

Pavel pa s svojim cerkvenim programom popejvo pri meši.

Popodneva smo v Slovenskoj vesi nadaljevali s programom. Nastaupilo je pet folklorni skupin: gradiščanski Hrvati iz Unda, Lancova vas, Beltinci iz Slovenije pa dvej domanji skupini, Gorenji Senik pa Sakalovci. Skupine so se korajžno notapokazale. Ob tej priliki je predsednik Zveze Jože Hirnök prejkdau priznanje "Za Porabje" gospodi župani v Monoštri Kareli Baueri, g.

samouprava vödjala zasé. Za vse, ka je trbelo, so oni poskrbeli. Dosta so njim pomagali futbolisti pa gasilci.

Ge mislim, sto si je vzeu cajt, se ma nej vnaužalo pridti na te programe, ma je nej bilau žau. Tau, ka smo telko programov tak lepau skaus spelali, bi brezi pomauči vasnic nej mogli. V imeni Zveze se ob tej priliki eške gnauk lepau zavalim vsem tistim, steri so nam v kakšnikoli formi pomagali. (H)vala vam!

K. Fodor

Porabski malčki z mamicami letos v Murško Sobotu

Zavod RS za šolstvo, OE Murška Sobotu skupaj z Zvezo Slovencev ter Uradom RS za Slovence po svetu in v zamejstvu letos že četrty pripravljaja enotensko bivanje porabskih otrok, mater in vzgojiteljic v Sloveniji, tokrat v murško-soboškem vrtcu. Dosedanja bivanja so bila v vrtcu Radenci, ki zaradi drugih obveznosti letos ne sodeluje. Iz triletne delu smo se marsikaj naučili, dobili pozitivne kot tudi manj pozitivne izkušnje. Pomurski vrtci skupaj s predstojnico in svetovalkami Zavoda za šolstvo naredijo zelo veliko, da bi cilji tega bivanja bili uresničeni. Temeljni cilji programa so namreč naslednji: razvijanje zmožnosti sporazumevanja v slovenskem jeziku, krepitev zavesti o narodnosti pripadnosti in utrjevanje vezi z matičnim narodom. Veliko bolj pa bi se teh ciljev mo-

rale zavedati gostje - vzgojiteljice in matere porabskih otrok, ki se udeležijo bivanja. Vsaj tistih nekaj zanimivih dni, ki jih preživijo z gostitelji, bi kot jezik medsebojnega sporazumevanja lahko uporabljale slovensčino; pa tudi z lastnimi otroki bi lahko poskusile spregovoriti kakšno slovensko besedo; s tem bi mnogo olajšale delo gostiteljem... Pa tudi namen bivanja bi bil dosežen v večji meri kot doslej. O tem smo odkrito spregovorili tudi na sestanku 20. maja v Monostu, ko smo kritično obravnavali dosedanja bivanja in zastavili smernice za prihodnja.

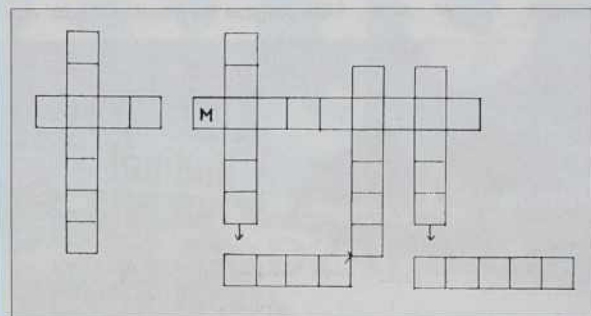
Letos je gostitelj bivanja torej eden od vrtec v Murški Soboti. Program bo potekal od 29. junija do 3. julija. Prijavljenih je 29 udeležencev. Pestro in zanimivo dogajanje bo vključevalo programe za otroke in star-

še; otroci bodo skupaj s soboškimi vrstniki v dopoldanskem času, ko bodo matere imele svoj program. Popoldnevi in večeri pa bodo namenjeni izletom, ogledom, kopanju in družabnim srečanjem. Tudi pogoji bivanja bodo veliko boljši, saj bodo udeleženci stanovali v sodobnem dijaškem domu, ki je poleg vrtca. V programih bodo sodelovale predvsem vzgojiteljice, ki že nekaj časa strokovno pomagajo porabskim vzgojiteljicam. Pogoji za dobro in uspešno delo torej so, zdaj morajo svoje dodati še gostje iz Porabja in v prijaznem soboškem vrtcu združiti prijetno s koristnim.

Veliko prijetnih uric v Sloveniji kot tudi veliko novih slovenskih besed in stavkov vam želimo!

Valerija

HUMORESKE HUMORISTA

NIKA ZA SMEJ

Strašna norost

Etognauk sta dva policaja dva granatlna najšla. Te eden policaj etak pravi: "Padaš! Vejš, ka va zdaj s tejmi granatlni delala? Ednoga raznok pobereva."

Te drugi pa etak pravi: "Si nauri? Vej pa če ga raznok pobereš, de eksplodero."

Te drugi pa zdaj etak pravi: "Vrag si z njim! Vej pa nama te eške eden itak ostane."

Veselje

Etognauk je v Varaša v ednoj bauti eden delavec voporobo cejla pejnaze pa je s pejnazi pa s prednjoga zenuav odskočo. Na drugi den so policaji zgrabili ovoga pa tomi prednjomi etak pravi: "Človek, kakšo srečo mate. Cejli pejnazge so tuj." Prednjen pa: "Na ja, pejnazge so tuj."

Politcay pa: "Pa tau vi samo tak pravite?"

Of pa: "Dapa nazaj je prišla moja žena tū, ka je vekša nevola, liki bi zgūbo pejnaze."

Sestra

Naša Erzika je etognauk etak pitala svojga dragoga moža, našoga Šanjina: "Sto je pa bila tista fejs ženska, s šterov sam te vidla v Varaša v Tromejniki sedeti?"

Šanji pa: "Sestra".

Erzika pa: "Z mene si ne delaj norca. Ge znam, ka je nej tvoja sestra bila."

Šanji pa: "Sto je pa pravo, ka moja. V špitalaj je sestra."

Vüpanje

Naš Jenő etak pravi eden den svojmi padaši Pištaki: "Ti, v velkoj nevauli sam. Juliška več nešče eden minut nej čakati, ške naj go že te keden sprosim za ženo."

Pištak pa: "Ti poznaš njenoga očō? Vejš, kak te tavō potauči?"

Jenő pa: "Ge tū tau vüpan."

Vej on pokaž

Naš Imre je etognauk domau prišo iz dela pa kak not staupi v edno sobo, tam najde svojo drago čerko pa ranč takšoga vozgrivoga mladoga, ka se küšujeta."

Imre se etak dere: "Vej te ge navčim. Küšüvati mojo deklō!"

Zdaj pa mala deklā etak pravi: "Oča, nej naja trbej navčiti, nama že tau strašno dobro de..."

Telefon

Naša Bernardka je etognauk sama bila doma. Gnauk samo cinga telefon. Ona ga zdigne pa se zglašī. Eden možki glas etak pravi: "Draga Roza, gnes večer leko pridem k tebi?"

"Leko, Martin."

Of pa: "Ge sam nej Martin."

"Nika se ne brigaj. Ge sam tū nej Roza."

NAŠ IZLET

Na osnovni šoli Gornji Senik so 3. junija organizirali šolski izlet v sosednjo Avstrijo. Potovali smo učenci 5., 6. in 7. razreda. Peljali smo se z avtobusom. Bilo je nas 23 učencev in 4 učiteljci. Naša pot je peljala čez Jennersdorf-Mogersdorf-Riegersburg-Fürstenfeld-Heiligenkreuz. Prvič smo si ogledali velik križ in muzej v Mogersdorfu. Križ je bil postavljen v spomin monoštrske bitke iz l. 1664. Ogledali smo si grad v Riegersburgu. Grad je 400 m visoko na veliki skali. V gradu smo si ogledali muzej, videli smo, kako so obsodili čaravnice, razne obleke, orožje, slike. Grad je bil zelo lep in velik. V Fürstenfeldu smo lahko kupovali. Vreme je bilo zelo zelo lepo, zato smo se lahko tudi kopali v Heiligenkreuzu. Čudovito je bilo. Čas je hitro minil in smo se morali vrniti domov.

Dobro smo se počutili na tem izletu, spoznali smo lepe pokrajine in dosti zanimivenga. Hvala organizatorjem za izlet.

5. razred
OŠ G. Senik

Naša šola je napisala natečaj, da bi dobila denar za šolski izlet v Slovenijo. Ampak denarja nismo dobili. Potem smo se tako odločili, da bomo določeni razredi posebej šli na izlete. Naš razred je šel v Szeged. 5. junija zjutraj ob šestih smo šli.

Z nami sta šla razredničarka gospa Eva in učitelj Zolt Moldovan. Peljali smo se z gornjeseniškim kombijem. Pot je bila dolga. Me potjo smo se pogovarjali, igrali in poslušali glasbo. Popoldan ob dveh smo bili že v Szegedu. Potem smo se sprehajali po mestu. Ob treh smo šli na prenočišče. Me dekllice smo imele eno sobo. Potem smo počivali, ker je bilo zelo vroče. Zvečer smo si ogledali reko Tiszo in smo se sprehajali. Potem smo se v sobi pogovarjali. Drugi dan smo šli zajtrkovat ob devetih. V mestu je bil otroški program in tega smo si ogledali. Nato smo šli v Ópusztaszer. Tam smo imeli kosilo. Po kosilu smo se kopali v Kiskunmajsi. Zvečer ob petih smo si ogledali Fesztijevu sliko. Pozno zvečer smo se vrnili domov.

Zelo dobro sem se počutila. Szeged je zelo lepo mesto.

OŠ G. Senik

Naš razred je bil na izletu v Szegedu. Skupni šolski izlet v Slovenijo ni uspel, zato je šel samo naš razred.

Izlet je trajal dva dni, v petek in v soboto. Ob šestih smo krenili od doma. Ko smo prispeli, smo se sprehajali. Potem smo pa šli v internat. Malo smo počivali. Ogledali smo si mesto Szeged, cerkev pa tudi reko Tiszo. Zelo lepo je bilo. Zvečer smo se dolgo pogovarjali. Naslednji dan smo si ogledali otroške prireditve. Potem smo pa šli v Ópusztaszer. Tam smo jedli kosilo in potem smo šli plavat. Ob šestih smo si ogledali Fesztijevu okroglo sliko o prihodu Madžarov v današnjo domovino. Je zelo lepa in zanimiva. Potem smo šli domov.

Zelo dobro sem se počutila. Doma sem veliko pripovedovala. Upam, da bom imela še večkrat možnost preživeti take lepe dni.

Gabriela Gašpar 8.r.,

OŠ G. Senik

Pri sausedaj

Vsrejšo zazranka je bilau, gda so mi prejdni(a) zapovedali(a) na Zvezi, naj dem v Budince pa v Dolejnce pa naj poglednam, ka je tam kaj

nauvoga. Vzemam fotoaparata pa si vsedem v avto. Te mi je na pamet prišlo, ka ta paut ranč neđe tak kratka. Z Andovec so Budinci pa Dolenci ranč tak daleč nad Gorenji Senik kak nad Bajánsenye. Skurok štiri-deset kilometrov. Ovak je ta paut iz Andovec eden kilometer, samo nejmamo mejnoga prehoda. Vrauče je fejst pa

Vilmoš Žlebič i žena

volé doste tū nejmam. Tašuga reda človeka "vrag mantra". Ka bi bilau, če bi prejk staupo v Andovce pa po zeleni meji v Búdince. Nej, nej slobaudno, mi pride včasí napamet, zgrabijo me pa te mo dobro vögledo. Tau telko nej vrejčno. Dobro, dem nad Bajánsenye. Samo prvin dumau skaučim po vozniško (jogositvány) v Andovce. Zato ka nejmam go s seuf kak šagau ma biti. V Števanovci pred krčmauv vidim, ka sodak v autona sedi pa ma tak gleda, kak če bi še nikdar nej vido človeka. Te je iz Varaša prišo, zato ka do tejgama sam ga eške nejvido. Gda doma stanem, te ma že vrag pa mantra. Tū sam petstau mejtrov od Búdince pa itak mo štirideset kilometrov kraužo? Ka naj delam? Dobro, dem vč ka meji, poglednam, kak kaj stoji rampa pa te že nika bau.

Samo naj me niške ne vidi, ka se z avtonom proti meji pelam. Njegovoga vraga, kak mala ves so Andovci pa zdaj je tak puno lüstvo na pauti. Ka zdaj bau?

Zdaj me je že vsakši vido. Pri rampi stanam pa kak tisti, steri z Varaša pridejo, kaulak vrat gledam, kak je lejpa pokrajina. Z edno okauv pa rampo gledam. Vidim, ka je nika spoj zmantrana, samo drauti go držijo, naj se vö ne obrne. Sto je pejški, tistoma dobro. Capašov je dosta, ka so tisti céplani djeleni vöznöjčali, steri po dveje nogej odijo med dvöma rusagoma. Z avtonom že težko. Rampo odpirati pa zapirati, tau že nede tak naglo. Vseeno, bau ka bau, zdaj že nazaj nemo üšo. Primem rampo pa té, kak če bi me božji bič vdaro, nekak vöskauči iz grmauvdja. Gda malo k sebi pridem, te vidim, ka je tau eden stari ladjen z Verice. "Ka ti tū odiš pa postrašüješ lüstvo pri rampi? Vi tū mate tašuga prehoda kak mi, idi ta, pa tam postrašüvaj Veričance."

Prejk sam prišo v Búdince, depa kak, vsakši tau misli, ka štjé. Važno, da sam tam. Z

Karel Bedič

avtonom se proti hiši Vilmoša Žlebiča pelam. Oni, gda se meja odpre za kakši den, vsikdar malo prejk pridejo v Andovce. Žena ranč vanej okapa. - Baug daj, Vilmoš so duma?

- Duma. Pojte nutra. - Ka nauvoga v Búdincej? - Vse tak po starom. Leto je pa dober čas, s sanauv delamo pa ukapamo. Obadva sva v penziji pa pomalak ta delava.

- Vrejčno tū pri vas krave držati pa z zmlauv delati? - Vrejčno bi bilau, če bi nej bilau tak dosta divjačine. Drügo že ne pomaga, samo električni pastir kaulak njive. Mladina v službo odi v Soboto pa so takšni, steri na Štajersko, zvekšoga bola starejši gazdüvajo. Dje taši, sto dosta grünta ma pa itak v službo odi, ka pravi, ka samo iz kmetije ne mora živeti. Tau je istino. Za eden liter mlejko edentresti ali še menja tolarov plačajo. V bauti pa če stoj šké küpiti mlejko, te 200-300 tolarov košta. Dobro bi bilau, če bi se meja odprla. Pri vas je dosta vse falejše nam, pa je tū dosta vse kaj tašoga pri nas, ka se vam spleča. Prvin dobro bilau, gda smo leko vse v križ šli. Mi, steri smo dvolastniki bili, mi smo meli eno parvice pa smo leko odli prejk meje. Samo švercati nej bilau slobaudno. Nam bi te mejni prehod spoj dober bijo. Mi tū v Budincej nejmamo bauté. Če bi tak bilau, mi bi po krüj prejk v Andovce odli. Bola lakejše kak prejk v Dolence odti. Mi tū cesto dobro mam pa vi bi tisti 200 mejtrov tū napravili. Po mojem tau bi bilo pametno, če bi se tū aupro mejni prehod pa nej v Čöpanca. Tam slabe ceste majo pa kama de tam človek üšo, samo sé v Šalovce. Te je pa tū bliže, če se tū v Búdinci, Dolenci odpre meja. Kak bi tau lupau bilau, vsakši keden bi leko malo poglednili rod-bino. Dojšlo bi, če na keden

bila meja pa zato znam vogrski.

- Dja samo slovenski znam, - pravijo žena, - zato, ka sem furt doma bila. - Leko če se meja odpre te se vi tū navčite vogrski. - Tau bi dobro bilau, - se zasmejejo.

Gda od Vilmoša dem proti Dolejnci, spoznanoga vidim na traktori na njivi. Oni so Karel Bedič, član vaškega odbora. Zato so mi bili tak spoznani. - Nej meko? - Nej. Zdaj je najbaukša zemla.

Terezija Kalamar

- Dosta zamle mate? - 30 hektarov. Največ je posejano, žito, pšenica pa ječmen. Zdaj pa okapamo burgolo.

- Dosta krav mate? - Nejmamo. S kravami se ne spleča spravlati, svinje mamoveč kak 40 komadov. - Te dosta dela mate zdaj. Tau je vam velka pomauč, ka vi vse s traktori pa z mašini taupravite. Kak tau, ka pri vas telko mašinov majo pavri? Na Vogrskom pulonja nejga. - Zato, ka pri nas ni treba davka (porce) plačati, če stoj v Avstriji küpi traktor. Tau je velka pomauč pavrom. Pa še dobimo posojilo (kölcösön), če traktor štjé stoj küpiti.

Karela Bediča sam nej sto dosta goradržati, zato ka sam vido, ka so nej davnik začnili okapati. Vrejmen je dobra bila, pavar takšoga ipa dosta časa nejma.

Pelam se dale pa traktor dé proti meni. Gda skrajaj pridem, te vidim, ka ženska

vozi. Tau pri nas na Vogrskom spoj rejdko, da bi ženska traktor vozila. Zato sam si zmislö, ka jo stavim malo...

- Gde ste se vi navčili traktor voziti? - Dja mam vozniški izpit. Sedemdesetdevetoga sam naprajla pa zdaj že osem lejt

vozim traktor. Tū pri nas brezí izpita nemre sediti na vozilo.

- Ka bola težko voziti? Traktor ali avto?

- Traktor dosta bola težko vozi. Zato ka tau že bola zahtevno vozilo.

- Ka vse delate vi s traktorom?

- Zdaj slučajno sanauv obračam. Vse vejm delati s traktorom, samo orati nej.

Da je Terezija Kalamar s traktorom odišla, dja sam si paut proti Šalovcam zejo kak vsakši, sto z Vogrskoga pride. Išo sam tankat.

K. Holec

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtak

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deák Ferenc út 17,
p.p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993, se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3. zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).
ISSN 12187062

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.